

Inatsisartunut ilaasortaq Anthon Frederiksen, Partii Naleraq

Maani

Pillugit § 37 naapertorlugu apeqqut nr. 172-mut akissuteqaat.

Inatsisartut suleriaasianni § 37, immikkoortoq 1, naapertorlugu nunatta pissarititaanik nerisassat pillugit ilaatigullu atorluarnissaat pillugu kiisalu atorluanaanerulernissamut suli-niutit suut aallartinneqarsimanersut pillugit Naalakkersunut arlalinnik apeqquteqarputit. Apeqqutit uannut akisassanngorlugit innersuunneqarsimapput.

1. Nerisassanik nunatta pissarititaanik atorluanaanerulernissaq Naalakkersuisunit pingartinneqarjaa ?

Kalaallit Nunaanni innuttaasut nunatta pisuussutaannut uumassusilinnut qanimut attuumassuteqarnissaat Naalakkersuisut naleqartutut isigivaat tamannalu minnerulissanngitsoq pingaartilluinnarlugu.

Tamanna Naalakkersuisoqatigiinnissamut Isumaqatigiissummi arlaleriarlugu ilanngunneqarsimavoq, ilaatigut nunalerineq, aalisarnejq aammalumi piniarneq eqqarsaatigalugu matumuunali erseqqissaatigineqarluni Kalaallit Nunaata ilaani tunisassiat piwaneqarnerat tunisassiarineqartuniit qaffasinnerusartoo. Kalaallit Nunaanni Brugsenit (KNB) aamma Pisiffik nalunaarutiginiuuat umiatsiaararsortuniit aamma piniartuniit nioqutissiassanik ataavartumik pilersorneqarsinnaasuugunik ullumikkormiit tunineqartut naleqqiullugit amerlanerujussuarnik tunisisinnaagaluarlutik.

2. Qanoq iliornikkut kalaalimernit atorluarneqarnerulernissaat Naalakkersuisunit iliuuseqarfigneqarniarpa?

Naalakkersuisoqatigiinnissamut Isumaqatigiissut malillugu ilaatigut Inuili aamma Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut (SPS) akornanni suleqatigiinnerup nukittorsarneqarnissaa sulissutigineqassaaq, nerisassat Kalaallit Nunaanni pingortitameersut tunisassiornerullu siuarsarnissaat anguniarlugu. SPS-ip ataatsimeersuarnerani kingullermi juulip aallartilaaernerani 2015-mi nunalerinemeersuniit tunisassianik imminut pilersornissamut pingaaruteqassusaa eqqaanikuuara.

3. Apeqqut siulleq aappiuppat, suut nunatta pissarititaanik nerisassanik atorluanaanerulernissamut suliniutit Naalakkersuisut suliniutigaat?

Naalakkersuisut nioqutissiassat nunatsinneersut atorluanerulernissaat pillugu anguniagaqarput. Taamaammat Naalakkersuisut 2009-mili aningaasalersuinikkut oqalugiarnikkullu Food Festivals-it assigiinngitsut peqataaffigisimavaat, pingaartumik Kommune Kujallermi maannakkut ukiuni arlalinngortuni aaqqissuunneqartut eqqarsaatigalugit.

Pinngortitap pisuussutaasa inuit peqqissusaannut pingaaruteqassusaa Nerisaaqarnermut Timigissarnermullu Siunnersuisoqatigiit innersuutaat qulit pillugit

16-07-2015
Sags nr. 2015-116421
Dok. nr. 2014945

Postboks 269
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 55
E-mail: apnn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

ineriartortitsinikkut kingornatigullu atuutitsinikkut pingaartinneqarsimavoq tamannalu Naalakkersuisunit tamakkiisumik taperserneqarluni. Pingaarnersiuiinermi kalaaliminernik pingaartumillu aalisakkanik nerisaqarnissaq pillugu siunnersuut immikkoortoq 2-tut inissinneqarsimavoq tassanilu allanngorartunik nerisaqarnissaq taamaallaat pingaartinneqarnerulluni.

”Aalisagartornerulernissamik” taaguutilimmik qaammarsaaneq workshops-illu aaqqissuunneqarsimapput tamannalu Nerisaqarnermut Timigissarnermullu Siunnersuisoqatigiit iliuuseqarfigeqqinniirpaat. Qaammarsaanerit workshops-illu pineqartut nalaanni niuerfigeqatigiit suleqatigalugit mamartulianut immikkoortorta-qarfianni sapaatip akunneramut minnerpaamik ataasiartumik aalisagartornissaq pillugu ulloqartitsinissaq isumaqatigiissutigineqarsimavoq.

Pikkorissaanerit isumasioqatigiinnerillu nunani allani ingerlanneqartut peqataaffigineqarnissaat imaluunniit iganermut najoqqutassat pillugit atuakkanik saqqummersitsinerit Naalakkersuisoqarfiup tungaaninngaanniit arlaleriarlugu aningaasaliiffigineqarsimapput. Inuit ataasiakkaat iganermik immikkut pikkoriffeqartut ilutigalugulu kalaalimerngit atorluarnissaannik pingaartitsisut tapiiffigineqarsimapput. Ilutigalugu inuit pineqartut paasissutissiinissamut pikkoriffeqarput taamaalillutik angalanerni taamaattuni isumassarsiarineqartut pillugit iganikkut oqaluttuarnikkullu nunatsinni siammarneqarsinnaallutik.

Naalakkersuisoqarfiup aamma Nunani Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiit ”Nunani Avannarlerni Nerisassat Nutaaliat” pillugit suliniutaat 2008-mili ingerlanneqarsimasup sulilu ingerlanneqartup malinnaaffigineqarnissaa aalajangius-simavaa. Taamaaliornikkut isumassarsiarineqartut susassaqtunut siammarneqar-tarput. Tamanna pillugu Narsami 2014-mi isumasioqatigiittoqarpoq tassanilu Nunanit Avannarlerneersut, INUILI-meersut, Kommune Kujallermeersut kiisalu savaatilineersut ilaatigut takornariaqarnermik suliallit peqataallutik. Paasissutissat sukumiinerusut www.norden.org-mi takuneqarsinnaapput tassanilu Nunani Avannarlerni Nerisassat Nutaaliat pillugit immikkut immikkoortortaqluni.

Uumasunut Nakorsaqqarfik Inuussutissalerinermullu Oqartussaaffimmiit (UNIO) isumasioqatigiinneq novemberimi 2013-mi nutaatut ingerlanneqarsimavoq tassanilu nerisassanik tunisassiornermik ingerlataqartunik, INUILI-meersunik, GFLK-miit kiisalu aalisartuniit piniartuniillu peqataasoqarluni. Isumasioqatigiinnermi inernilerneqartoq tunngavigalugu piffissarlu sivikitsoq atorlugu eqqiluisaarneq pillugu tunisassior-tunik pikkorissaaneq aaqqissuunneqarpoq tassanilu piniartut immikkut sammeneqarlutik. Pikkorissaanermi ilinniartitsisut INUILI-meersut marlunnik oqaasillit ikiortigineqarput. Pikkorissaanerit siullit Nuummi decemberimi ingerlanneqareerput tassanilu 25-it missiliorlugit peqataasoqarluni.

2015-ip ingerlanerani pikkorissaanermik ingerlatsineq INUILI-mut tunniunneqariartorpoq tassangaanniillu nuna tamakkerlugu pikkorissaanerit ingerlanneqartuassallutik ilaatigut kommuniniit piniartullu peqatigiiffiniit kissaateqarneq malillugu.

Pikkorissaanermi tunisassiornermi eqqiluisaarneq pillugu tunngavigineqartut aalisartuniit piniartuniillu ilikkarnissaat siunniunneqarpoq, tassanilu aalisakkanik neqinillu salii-nermi, amii-aanermi, assartuinermi kiisalu tunisinermi eqqortumik passussineq pingaartin-neqarluni. Peqataasut angusisut allagartartaartarput tassanilu nerisassanik tunisassiornermik suliaqarnermi pisinnaasaqalernerat takussutissiarineqarluni.

Piffissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu aalisartut piniartullu tamarmik allagarta-qalernissaat anguniagaavoq. Tamanna anguneqareerpat piniartut siunissami tunisinissamut periarfissaasa annertusarnissaat anguneqarsinnaalissaaq assersuutigalugulu nunami miluumasunik neqinik pisiniarfinnut tunisinissamut akuersissutinik tunineqarnissaat periarfissaalissalluni. Tamannali pitinnagu maleruagassat maannakkut atuuttut allangorteqqaartariaqassapput. Nerisassat pillugit inatsimmut siunnersuut qanittukkut saqqummiunneqartoq - UA 2015-milu oqaluuserineqartussa - malillugu maleruagassanik siunissami taamatut allangortitsinissamut sinaakkutissat ilusilerneqassapput.

Alloriarnermi tulliani piniartunut umimmannik tutunillu tunitsivinnut akuerisaasunut tunisisartunut "Piniartutut pikkorissarneq"-mik taaguutilik aallartinneqarpoq. Piniartutut pikkorissarneq siullermeersumik Kangerlussuarmi februarimi 2015-mi ingerlanneqarpoq.

Pikkorissarneq pineqartoq Danmark-imi Fødevarestyrelse-mi maannakkut nalilerneqarpoq tassanilu akuerisaareerpat piniartut allagartallit pisanik allaat tunitsivinnut annissuinissamut akuerisaasunut tunisinissamut periarfissaqalissapput.

Eqqiluisaarneq pillugu tunisassiorturnut pikkorissaanerit aamma piniartut pikkorissarneq tassaapput UNIO-miit pikkorissaanerit pilersaarutigineqartuniit aqqissorneqartut siulliit tassanilu tunisassiorturnut aallarnerfigalugit igaffissuit, neriniartafiit, pisiniarfissuit tunisassiorfillu ilinniarteqqinnissaat siunniunneqarluni. Taakkumi aalisartunit piniartunillu tunisassiarineqartut siunissami tunisinissamut periarfissanik annertusaanissamut suleqataapput ilutigalugulu nerisassat isumannaatsuunissaat qaffassaataallutik.

4. Nerisassat peqqinnangitsut aamma ulluinnarni inuuniarnermut pingaaruteqanngitsut ilaasa akitsuutaasa qaffanneqarsinnaanerit Naalakkersuisunit nerisassat peqqinnangitsut aamma ulluinnarni inuuniarnermut pingaaruteqanngitsut ilaasa akitsuutaasa qaffanneqarsinnaanerit naalakkersuisunit eqqarsaatigineqarsinnaavaa ? – taamaaliornikkut kalaalimernit akiisa apparsarneqarsinnaanerit anguneeqarsinnaaqullugu ?

Tunisassianut akitsuuteqartoqartoqareerpoq ilaatigut sioraasut inuit peqqinnerulernissaat anguniarlugu atuutilersinneqarsimasut.

Savat neqaat nunatsinnut eqqunneqartoq pillugu akitsuuteqarpoq savaaqqat nunatsinneersut taamaalillutik unammilleqatigiinnermi siuarsarneqarlutik.

Nerisassanut peqqinnangitsunut akitsuutit qaffannissaat Naalakkersuisut tungaaninngaanniit suleqataaffigisinnaavarput taamaaliornikkullu kalaaliminernik pisinissaq kajungernerulersillugu.

5. Tamatta peqqinnerulernissarput eqqarsaatigalugu, maannakkumut iliuusaareersut, saniatigut nerisaqarneq pillugu kalaaliminernik, aalisakkanillu nerisaqarnerulernissaq siunertaralugu Naalakkersuisut qanoq iliuuseqarniarpat?

"Aalisagartornerulernissaq" suliniutillu allat Naalakkersuisoqarfimmiit suleqataaffigineqartut pillugit immikkoortoq 3-mi allaatigineqartut takuuk.

Taassuma saniatigut qeqqussat pinngortitami pisuussutinut aamma ilaapput siunissamilu Naalakkersuisut tungaaninngaanniit sammineqarnerulissallutik. Inuit

peqqissusaat aamma imminut pilersornerulerneq eqqarsaatigalugu pisuussut pineqartoq pillugu periarfissarpassuaqarsinnaavoq. Naatitanut qorsunnut naammaqutaasinnaavoq tassenilu nunatsinneersunik imminut pilersornissaq, annertuumik unammillernartuulluni nunarsuarmi inissisimanerput pissutigalugu. Qeqqussat pillugit suliniutit Naalackersuisoqarfimmit pingaartinneqarput soorlu suliffeqarfinnik aallartisaanerit kiisalu innuttaasunut paasisitsineq isumassarsisitsinerlu. Assersuutigalugu "Qeqqussat pillugit aqqissuussineq" ukiaru Nuummi pisussa q nunatsinniit aamma nunanit allaniit peqataaffigineqartussa.

Naalackersuisut isumaqarput inuit peqqissusaat nunatsinni kommuninilu politikarit akisussaaffigigaat, angajoqqaat akisussaaffigigaat, atorfeqarfiit akisussaaffigigaat minnerunngitsumillu inuit ataasiakkaat akisussaaffigigaat. Peqqinneq suliffeqarfinni tamani politikkiusariaqarpoq sulisitsisuniit sulisuniillu ulluinnarni pingaartinneqartussa.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Karl-Kristian Kruse